

KOSTEN EN BATEN RATIONEEL AFWEGEN

WIE RISICO'S WIL VERANTWOORDEN, MOET AFWEGINGEN MAKEN. HOE GROOT IS DE KANS OP EEN ONGELUK, HOE DUUR ZIJN MAATREGELEN OM HET RISICO TE VERMINDEREN EN WAT ZIJN DE FEITELIJKE EFFECTEN DAARVAN? EEN VAN DE ONDERDELEN VAN DE MAL GROEPSRISICO IS DAN OOK DE MAATSCHAPPELIJKE KOSTEN-BATENANALYSE (MKBA).

Advies- en ingenieursbureau DHV maakt wel vaker MKBA's, zoals voor projecten op het terrein van infrastructuur, water en natuurontwikkeling. Alexander Crena de Jongh ontwikkelde er een voor de verantwoording van het groepsrisico.

HELDER EN OBJECTIEF

'Ook aan risicovolle projecten zitten doorgaans meerdere kanten. Een fabriek die werkt met chemische stoffen, vormt een risico voor de externe veiligheid maar levert ook werkgelegenheid op. Met de MKBA breng je de verschillende effecten van een risicobron helder en objectief in beeld. Vervolgens kun je de verschillende effecten met elkaar vergelijken en beslissen welke maatregelen je wenst te treffen om de gewenste effecten te realiseren.'

TRANSPARANT

'Eigenlijk maken ambtenaren en bestuurders altijd deze afweging,' zegt Luc Vijgen, senior beleidsmedewerker bij DCMR Milieudienst Rijnmond. 'Dat gebeurt bij elk besluit dat iemand neemt. Het grote verschil met de praktijk toe nu toe is dat de Mal Groepsrisico deze kosten-batenanalyse expliciet maakt en standaard uitsplitst naar verschillende categorieën. Het proces van het verantwoorden van het groepsrisico wordt daardoor veel begrijpelijker en transparanter.'

VARIANTEN

Met het oog op het verlenen van milieuvergunningen, ruimtelijke ontwikkelingen of het vervoer van gevaarlijke stoffen brengt de MKBA een aantal beslissingsvarianten in beeld: 1. het plan wordt niet uitgevoerd; 2. het plan wordt ongewijzigd

uitgevoerd; 3 en meer: het plan wordt uitgevoerd voorzien van aanpassingen en maatregelen. Het gaat dan om maatregelen die het risico aan de bron verkleinen of die de kans op een incident verlagen. Maar ook om inherente veiligheidsmaatregelen of bouwkundige aanpassingen die de effecten van een ongeval afschermen. Voor elke variant worden de effecten weergegeven in termen van kosten van de maatregelen, kosten van de rampenbestrijding, toe- of afname van slachtoffers, toe- of afname van schade, economische voor- of nadelen en effecten op de ruimtelijke ontwikkeling en leefbaarheid.

MONETARISEREN

Luc Vijgen: 'Om exact de beste oplossing te kunnen kiezen, zouden we nog verder moeten gaan. Dan zouden we van een bepaalde risicovolle situatie alle mogelijke scenario's in beeld moeten brengen. En we zouden eigenlijk alle genoemde factoren moeten 'monetariseren', uitdrukken in geld. Pas dan kun je echte vergelijkingen maken. Aan de andere kant: het uittekenen van alle mogelijk scenario's is een complexe activiteit. En welk prijskaartje hang je aan een mensenleven? En aan honderd?'

MENSENWERK

'Wat mij betreft kunnen we uit de voeten met de MKBA waar we nu over beschikken. De komende jaren kunnen we de werking ervan testen in de praktijk. De resultaten gebruiken we om de Mal verder te verfijnen. Alles monetariseren lijkt mij geen realistische doelstelling. Uiteindelijk is het nemen van beslissingen mensenwerk. En dat mag het wat mij betreft blijven.'